

dat de Zone Gods onze menselijke natuur uit het vleesch en bloed van de maagd Maria heeft aangenomen. Zoo is het Christus de Uitverkorene omdat hij tot Hoofd gesteld is van het geslacht, het volk, het Lichaam der verkorenen. Verkoren is al wat aan dit Lichaam is; heel dit Lichaam is uitverkoren; en zoo dus ook zijn heerlijke Hoofd.

Doch, en hiermee komen we nu op de Uitverkiezing van enkele personen terug, noot mag deze uitverkiezing van het volk, van het geslacht, van het Lichaam zoo verstaan, alsof God wel zeker kader zou hebben verkoren, maar alsof het nu van 's menschen vrijen wil zou afhangen, wie al dan niet in dit kader zou ingaan. Dit ware een gansch goddeloos voorstelling, waarmee God als God wegwij, van zijn vrijmacht beroofd; in de almacht zijner genade miskend werd; en de onhoudbare voorstelling werd verkregen, alsof God de Heere de glorie van zijn Koninkrijk niet aan eigen wijsbeschikking, welbehagen en alles voldeende genade, maar aan de weigering of instemming van den mensch zou te danken hebben.

En daarom nu leert de Schrift en leerde onze kerk steeds, dat de uitverkiezing van het Volk en het Geslacht en het Lichaam altoos tegelijk is een persoonlijke verkiezing. Ze zijn met name gekenden. Hun namen staan in het boek des Levens. Hunnen is een vast getal, en eerst als dit getal der uitverkiezing vol zal zijn, gaat de eeuwige heerlijkheid in.

Zoo eischt het de volmaaktheid van het Eeuwige Wezen. Zijn volk, het door Hem uitverkoren Geslacht, het door Hem geschapen Lichaam, is Hem geen half verborgene of onzekere hoegrootheid, maar Hij kent dit zijn volk, dit geschapen geslacht, dit heerlijke Lichaam, in al zijn saamtellende deelen, en in alle leden, die er aan zullen uitgroeien. Elk lid dat er aan uitkomt, komt er aan uit krachtens zijn persoonlijke verkiezing, en al wat er aan deze uitkomende leden straks schittert, schittert er aan krachtens zijn vrijmachtige voorverordening.

Er komt nooit iets aan dit volk of dit Lichaam uit, dat buiten Gods toedoen tot stand komt; Hem verrast, en waarvan Hij eerst, nadat het uitkwam, kennis neemt. Het werkt al op uit den wortel. En de wortel der zake, waarvan hier alle werking uitgaat, is juist de Raad des welbehagens, de vrijmachtige Verkiezing Gods. Zoo is er dus een Verkiezing van het volk, én er is een persoonlijke Verkiezing. Alleen maar de orde en samenhang tusschen deze twee mag niet verkeerd genomen.

Ge moogt niet zeggen: Er is een verkiezing van personen, en omdat nu deze personen tot een volk samengroeien, is er in zooverre óók een verkiezing van het volk. Neen, maar als dus moet het voor den blik van uw geest staan: Er is een verkiezing van het volk, van het geslacht en van het Lichaam des Heeren, onder het Hoofd Christus; en in deze verkiezing van het volk is in een verkiezing van de enkele personen.

Alles is aan dit Lichaam vrucht van Uitverkiezing. Verkoren is het Hoofd, verkoren is het Lichaam, en verkoren zijn de leden die er aan uitkomen.

KUPPER.

„Zie, de dienstmaagd des Heeren!”

En Maria zeide: Zie, de dienstmaagd des Heeren; mij geschiedt naar uw woord. En de engel ging weg van haar. Luk. 1:38.

Vervult vooral in onze dagen de Christenvrouw haar roeping tegenover haar Verlosser en Heere?

Het historische verhaal ons van zoo wonderchoone, zielsinnige en aan kostelijke vrucht zoo rijke toewijding aan den Heere, die eertijds met zoo menig vrouwenhart en in zoo menig vrouwenleven geblonken heeft.

De vrouwen overtroffen de mannen zeer verre. Het was of zij, fijner en teederder van aard, minder in de beslimmingen van het machtige leven der wereld ingetrokken, en met warmer gloed in de borst, dieper en klaarder verstonen wat de liefde Christi was, en macht ontvingen om uit die liefde te leven.

Voor al de eerste jaren der Christelijke kerk moet dit schoon zijn geweest.

Als een feit, door niemand betwist, schrijft de heilige apostel aan de kerk van Corinthe (1 Cor. 7:34) dat de nog niet getrouwde meisjes zich bekommerden, waarom? Om te trouwen? o, in het minst niet. Neen, maar om de dingen des Heeren, opdat zij heilig zijn mochten, beide aan Lichaam en aan geest.

Roerend schoon en aantrekkelijk zijn de aandoenlijke overleveringen van vrouwen, die zich ganschelijk aan den dienst des Heeren gaven. En nog treffender de verhalen die ons bereiken van zoo menige jonge maagd, die als martelaresse haar bloed voor haar Heere vergoot, en door geen foltering noch wredeheid van haar innige, vurige liefde voor den Heere was af te brengen.

Er giste en blonk iets in haar van die liefde, die sterker dan de dood is; een liefde, wier gloed al de wateren niet konden blussen.

En al geeft de heilige apostel toe, dat de gehuwde vrouw meer werd afgeleid en meer in de zorgen van het gezin opging, toch, hoe schoon en boeiend zijn niet de verhalen van vrouwen, die haar mannen sterkten in het geloof, verwarmden door haar liefde, en de voorkeerde hoop in haar aanlieten; of, op andere wijs weer, zonen voor Christus' kerk kweekten, in wier manlijk gemoed zijn indruk wisten in te prenten, die ons in een Augustinus nog danken doet voor wat de Christus ons in Monica schonk.

Kan dit thans nog gezegd? Nog in die mate gezegd? Voor elk op haar wijze gezegd en van de jongedochter én van de gehuwde vrouw?

o, Gewisselijk, er valt ook nu nog te roemen. Voor veel in de Christenvrouw is ook nu

nog te danken. Er blinkt nog adel van hart. Er gloort nog koestering van liefde. Er vonkt nog iets hemelsch in menig hooger blikkend oog!

Nog altoos is in menig gezin, en in zoo menige familie, een jongedochter met een hart vol liefde, of een vrome moeder in Christus, of een Godgewijde maagd, het cement, dat de steenen in den muur saamhondt.

En toch, al sluiten we daar het oog niet voor, toch vragen we, is er geen oorzaak, om over verachtering van den invloed der vrouw ten goede te klagen?

Gaat niet in maar al te veel gezinnen de levenwekkende adem meer van den vader dan van de moeder uit? Vindt ge niet maar al te dikwijls bij den jongeling warmer trouw en kloeker gehechtheid aan de zaak des Heeren dan bij de jongedochter?

Of ook waar de vrouw het misschien nog in aantal wint, is er daar toch geen tekort in diepte van opvatting, in de verlooening der toewijding, in dat overgeven en over alles heen komende der zichzelf nooit ontziende liefde?

Van Eva zoo dikwijls te veel, van Maria soms nog zoo weinig.

Is het niet of de zondige ontwikkeling der wereld het er op toelegt om de vrouw vooral in beuzelarijen te doen opgaan; te verstrikken in nietigheden; te dempen en uit te dooven; te blussen de hooger heiliger vonk; en haar vooral als slachtoffer te kiezen voor het bederf van karakter en zielstrekk?

We vragen slechts?

Ga die vraag slechts rond in elken kring. Wordt ze gesteld in elk huisgezin. Geve elke jongedochter of gehuwde vrouw er voor zich zelve het antwoord op.

Van elke Christenvrouw moet het gelden kunnen: „Zie, de dienstmaagd des Heeren!”

En nu, hoe velen telt ge er, van wie dit in waarheid kan worden gezegd?

En toch, het is het welbehagen onzes Gods, dat er niet alleen onder ons, mannen, dienst knechten des Allerhoogsten en knechten des Heeren zullen zijn, om dag en nacht te staan in zijn vorhoven, maar ook elke Christenvrouw schiet te kort in haar roeping, zoo ze nog iets hoogers en begeerlijkers kent, dan om dien schoonesten eereernaam van „dienstmaagd des Heeren” te verwerven.

Godsdienst is God, te dienen, en wat vrouw zou zichzelf dan godsdienstig mogen achten of vroom noemen, zoo ze niet God den Heere dient, en alsoo weet een „dienstmaagd des Heeren” geworden te zijn?

Gehuwd of nog ongehuwd moet immers de vrouw, die jubelt in haar verlossing van zonde, inwonen in het Huis haars Gods, om in dat Huis Hem te dienen nacht en dag.

Niet door haar eigen huis uit te loopen. o, Er zijn er die dat zeer zeker doen moeten, en voor wie de dienst des Heeren bij gevangenen en kranten stervenden ligt. Maar in den regel moet de dienst des Heeren in het eigen huis vervuld, door het eigen huis en de eigen woning als in het Huis des Heeren in te zetten.

En dan moet al het leven in dien van den Heere onzen God zijn. Niet voor huis en have zorgen, en dan des avonds in een stil gebed of op den Sabbat de dienst des Heeren er bij Neen, al het leven moet in den dienst des Heeren ingezet. En het leven met vader en moeder, met broeders en zusters, met dienstdoende en vriendinnen, het moet al gehelligd worden door dien éénigen heiligen wil.

En dat wordt het, niet door drukke bezigheid, en nog minder door jacht op tijdelijke dingen, en vooral niet door eigen-gerechtigde goede werken, maar door wat tinnelt en gloeit in het hart.

In het hart zijn ook voor de vrouw en voor de jonge maagd de uitgangen des levens. En de vraag is maar: waar loopen die uitgangen des levens naar toe? Naar behaagzucht? Naar streeling van eigen lust? Naar interesseaanblij? Naar een gelukkige toekomst en schatting in het oog der menschen?

Of wel, is van dat alles het holle, het ijdele ingezien? Ingezien dat dit alles uit den doed en naar den dood is? En gloort er nu een andere geestdrift, een heiliger liefde, een uit den hemel ontstoken vuur?

Dat vuur moet in de beenderen branden, zoals Jeremia het uitroep. Dan is het geen gemaakt werk, maar tweede heiliger natuur. Dan is er belangstelling. Dan komt er onderzoek. Dan trilt er lust en liefde. Dan gaat de doofheid van het oog weg. De behaagzucht wordt verachtelijk. En dan is er ongezoekt een vinden van het werk dat de Heere u op de hand legt.

En als het lot dan tegenloopt; of de toekomst wordt somber; en bange offers worden van hart en leven gevraagd, dan steunt dat niet droefgeestig en melancholiek, noch maakt morrend en murmurierend; maar dan is alles boodschap van nieuw offerande, een engelens boodschap tot het hart, dat de Heere zijn dienstmaagd weer oproept en van noode heeft, en uit het volle hart zegt ze het dan Maria: „Zie, de dienstmaagd des Heeren, mij geschiedt naar uw woord.”

o, Vooral bij het stroeve en stramme dat het manlijk Calvinisme zoo vaak op onze kringen stempelt, is de dienst der vrouw in het Huis haars Heeren zoo dubbel noodig. We kunnen ze niet missen, die smeltend, die vertederend, die koesterend, die zachtheid, die de dienstmaagd des Heeren ook den man en broeder schuldig is.

KUPPER.

Amsterdam, 8 Maart 1889.

Toen op 20 October 1888 de toenmalige Rector der Vrije Universiteit optrad, noopten de Annalen hem om het heengaan van Dr. Hoedemaker te bespreken.

Hij veroordeelde zich daarbij de vraag, welke verhouding Dr. Hoedemaker en zijne medestanders nu voortaan in zake het Hooger Onderwijs dachten in te nemen.

Deze vraag was ingeleed in deze, immers vriendelijke, zinneden:

Ik acht, van dit heengaan van Dr. Hoedemaker tweeërlei is te zeggen. Eerst een woord van leedwezen; want het hart schreit er bij, als hij zoo droeve verlegenheid om nieuwe katheders te bezetten, een zoo goed bezette katheders onverhoeds verlaten wordt door den man, die haar sierde; meer nog, het vriendhart voelend zich beroofd en het broederhart is droef gestemd, als banden, voor mij althans van twintig jaren, verbroken worden, en een aantrekkelijke persoonlijkheid, wiens vertrouwen u waard was en voor wiens roep ge geen geheim hadt, u plotseling den rug toekeert.

keert insteê van het ronde gelaat. In Hoedemaker was zoveel vereenigd. Zijn aanleg was zoo rijk. Zijn taal zoo bezielend. Zijn blik op het leven zoo frisch. En dat alles nu afgescheiden, teloorgegaan na zoo kortstondige genieting. Mijne Hoorders, persoonlijk vooral lid ik onder die breuke. En dat te meer, om wat ik in de tweede plaats zeggen moet; want tegen dat heengaan heb ik ook mijn beklag. Dr. Hoedemaker was een der stichters van onze school. De overtuiging, dat het naar de stichting eener Vrije Universiteit heemoest, viel hij reeds vóór vijftien jaren bij. Aan alle saamspreking, die tot ons ontstaan leidde, nam hij van meet af deel. Tegen elk denkbeeld, om half werk te leveren, heeft hij zich het kloekst verzet. En dat we in geen geval een theologische school, maar in elk geval een Universiteit moesten worden, dreef hij het sterkst door.

Geen kerkelijk afhankelijkheid, maar vrije hogeschool, heel het vaderland ten beste, was steeds zijn leuze. En om wat oorzaak verliet hij ons thans? Alleen, omdat dusver het groter deel van onze kweekelingen de Bediening des Woords zocht in kerken, die zijn sympathie moesten derven. Niet langer derhalve ons begunst, noch ook onze universitaire inrichting, maar de weg, dien onze kweekelingen in het leven kozen, werd de toetsteen, die zijn oordeel bepaalde. Zoo gaf hij de universitaire maastaf prijs. Iets wat, ofschoon inconsequent, in mijn oog deswege toch verschoonlijk is, overmits onze tegenstanders bijna het onmogelijke deden, om in den klank der publieke opinie ons met de Kerkelijke Dolantie te vereenzelvigen, en tegen den overweldigenden indruk der publieke opinie bleek het licht be wogen en zijn aandoenlijk sensorium van onzen toenmaligen vriend en ambgenoot niet onder elke constellatie bestand.

Was het, nu zelfs aan een stichter en hoogleraar onzer school, die op het Kapittel bij onraad alarm had moeten slaan, zoo dichte nevel voor het oog trok, in Directeuren en Curatoren niet nog eer verklaarbaar, dat de storm der publieke opinie hun te machtig werd? Schier als een wonder in onze oogen is het dan ook, dat in deze beide Colleges zoo weinig slagen vielen, en de leeggeworden plaatsen reeds zoo snel en zoo uitnemend werden bezet. We betreuren daarom het heengaan van de broederen Fabius en Van Boetselaar en Felix niet minder, maar na hetgeen in Hoedemaker mogelijk bleek, verstonden we hun overnemen, om de Universiteitsgedachte zuiver te houden, en begrepen we, hoe de booze kerkelijke demon ook hun den blik verward had. Slechts blijft het ons een raadsel, wat zij, zoo wel als onze oude vriend Hoedemaker, thans doen zullen. Op alle tonen hebben ze met ons, en immers uit de diepste overtuiging van het hart, het lied gezongen, dat het onderwijs der Overheids-hogeschool voor den Christen onbruikbaar was; en thans, nu ook wij verworpen zijn, waar vinden ze hun Hooger Onderwijs thans?

Thans eerst, op 20 Februari 1889, dus vier maanden later, heeft Dr. Hoedemaker het antwoord op deze vraag gereed.

Hij noemt deze vraag cynisch. Na smaken verschillen. Anderen vonden de vraag eer te minzaam en te zacht ingeleed. Maar wij onzerzijds veroorloven ons in droeven cynisch te noemen het door Dr. Hoedemaker gegeven antwoord, dat hierop neerkomt: De eenige Universiteit in ons land, waar Christus de Heere beleiden wordt, moet losgelaten. Een andere Universiteit, die Christus eeren zal, oprichten, kan hij niet. Zich schikken onder de ongelooovige Rijks-universiteiten kan en mag hij ook niet, maar nochtans moeten daar thans onze zonen leven. Over dit laatste punt uit hij zich in dezer voege:

Ons neerleggen bij het Hooger Onderwijs, zooals dit aan de openbare scholen wordt gegeven. Dit kunnen en mogen wij niet. Wij kunnen hiermede althans geen vrede hebben.

Maar, het is iets anders in dezen toestand te beruilen, en iets anders ons voor het oogenblik bij het onvermijdelijke naar te leggen en zelfs dankbaar te zijn voor het feit, dat het aan onze Openbare Hogescholen niet aan getuigen der waarheid ontbreekt, en voor de zekerheid, dat bij de vorming van toekomstige Evangeliedienaren der Hervormde Kerk nog met andere elementen te rekenen valt, dan het door hen ontvangen onderwijs.

Wij kennen ze, Gode zij dank, die niet als een kameleon de kleur hebben aangenomen van hunne Academische omgeving. Zoo spreken wij met het oog op de praktijk van het oogenblik.

Zoo is dan de overgang gemaakt.

Och, wie kan ook stilstaan op een helenden bergweg?

Ook tot dit uiterste moest het komen. Dr. Hoedemaker door de „noodzakelijkheid en de gediensigheden der praktijk” praktisch weer verzoend met de Staats-universiteit.

Op de vraag: „Waar moet ik mijn kind heenzenden om te studeren?” luidt zijn antwoord thans teltelijk: „Naar de Staats-universiteit!”

Nog één stap, en wierd hem een kathedraal aan een Rijksuniversiteit aangeboden, hij zou dien aannemen.

Wel acht hij „op het terrein der beginselen” nog een vierde iets mogelijk. Blauwe idealen!

Maar praktisch is de verzoening met de Staatsuniversiteit tot stand gebracht.

De laatste stap moet Dr. Hoedemaker zeer pijnlijk zijn gevallen.

Den man, die zoo krasgesproken en zoo beaist geschreven heeft, dat het niet mocht.

Ja meer nog, den man, die toen er nog aanvankelijk sprake was van een gedeeltelijke eering der Staatsuniversiteiten, krasser dan iemand het ongeoorloofde voor God van iets dergelijks staande hield.

Ol, om ons niet op het gesproken, maar op het geschrevene en gedrukte woord te beroepen.

Eens schreef Dr. Hoedemaker: o ja. Er kunnen nog wel geloovige predikanten aan onze Academien worden gevormd, predikanten ook, die Godlof in de gemeente

ten deele vergeten, wat zij aan de school hebben geleerd. Er kunnen nog wel zielen worden bekeerd onder de prediking en kinderen worden opgevoed onder Christelijke invloeden in het huisgezin en de school.

God is genadig. Zijn rijk zal komen. Zijn woord bestaat!

Maar hebben wij dan vergeten, wat geschreven staat: „Gij zult den Heere uw God niet verlaten?”

Toen heette het dus: God verlaten. Thans raadt Dr. Hoedemaker dit aan. Is cynisch hier te sterk?

Res boni exempli. De Christ. Geref. kerk te Zaandam heeft ook nu weer haar jaarverslag uitgegeven; waarin ons een aanschouwelijk beeld van haar toestand en werkzaamheid geschonken wordt.

Ze was van 1032 tot 1086 leden. Door overlijden en verrek verloor ze 31 leden, terwijl 39 kinderen gedoopt wierden en 39 leden van elders inkwamen.

Haar totaal van geleide gelden bedroeg f 9,052.05½, tegen f 8,670.91½ in het vorige jaar. Alzoó eene vermeerdering van f 493.95½. Dit is ruim f 9 per hoofd, of f 45 per gezin, gegoeden, mingevoeden en armen door elkaar gerekend.

Zij inde: aan gelden voor de Armen f 2,885.85 aan gelden voor den Eered. „ 2,313.60½ aan collect. voor de Gebouwen „ 1,145.27 aan maandel. collecten dito „ 510.89½ aan plaatsuur. „ 4,391.73½ en aan diverse collecten voor Fondsen en Vereenigingen „ 922.78½ Voorts nog Catechisatiebus „ 106.66 Eere aan de Zaanse kerk, die tot zulk een overvaardigheid bereid werd gevonden.

Voor vele andere kerken een prikkel om in het weldoen niet te vertragen.

Meer eere ook aan haar kerkeraad, die door dit openbaar verslag getuigenis van haar werkzaamheid geeft, en toont de leden der gemeente te eeren, door ze op de hoogte der zaken te brengen. Cijfers zijn zoo welsprekend!

Ambt der geloovigen (11).

Alvorens deze studie te sluiten, leveren we nog een meer algemeen overzicht van het ambt der geloovigen, voor wat zijn werkring aangaat.

Natuurlijk hebben we daarbij uitsluitend het oog op belijders die in kwaliteit optreden; en bij deze nu onderscheiden we drieërlei soort van ambtsbezigheden, naar gelang ze 1º. op den Dienst des Woords, 2º. op de Regering der kerk, of 3º. op den Dienst van barmhartigheid betrekking hebben; en elk dezer drie zijden we weer in drie categorieën, al naar gelang deze ambtsbezigheden der geloovigen te verrihten zijn: 1º. buiten, 2º. in verband met en 3º. in plaats van de ambtsbezigheden der speciale ambtsdragers.

Allesbelangrijk is al aanstands de roeping van het ambt der geloovigen, zoolang het in de plaats hunner woning nog niet tot de oprichting van de speciale ambten gekomen is. Dan toch is het hun roeping zoo spoedig mogelijk tot de oprichting van deze speciale ambten over te gaan. Hierbij zoeken ze, zoo die te verkrijgen is, de leiding en medewerking van nabestaande kerken. Maar is die niet te verkrijgen, dan oelen de geloovigen hun primordiaal ambt ten deze geheel zelfstandig uit.

Ze treden dan op, als mannen die van Gods wege zich verkoren weten, en door de openbaring van hun geloof aan malanderen, elkander in de ambtelijke kwaliteit van geloovigen erkennen. D. w. z. als de zoodanigen die van 's Heeren wege niet slechts een roeping tot zaligheid, maar ook een verkiezing en roeping tot dienst hebben, en alsna als zijn knechten en dienaren er toe overgaan, om ambtelijk in Zijn naam te handelen.

Als zoodanig openbaren ze dan in die plaats door hun saamkomen en overeenkomen institueel het Lichaam van Christus. Ze stellen zich gezamenlijk onder het Getuigenis. En in gehoorzaamheid aan het Woord, gaan ze uitvoeren wat dit Woord hun in hun ambtelijke kwaliteit oplegt.

Na alzoó de kerk van Christus in hun plaats geformeerd te hebben, gaan ze dan over tot de oprichting van de speciale ambten, die de Koning voor zijn kerk verordend heeft, en benoemen alzoó opdieners en diakenen, op wie zij, in naam van Christus en krachtens zijn Woord, de hun in hun speciaal ambt toekomende macht leggen; onder voorbehoud om hun die speciale ambten weer te ontnemen, indien zij onoverhoort blijken mochten geen dienaren des Konings, maar dienaren van zichzelf van een aan Christus vijandige macht te zijn.

Deze primordiale roeping van het ambt der geloovigen, hoewel slechts hoogst zelden tot uitoefening komende, is en blijft niettemin het machtige uitgangspunt, dat nimmer uit het oog mag worden verloren.

In de tweede plaats rust op de geloovigen de ambtelijke roeping, om waar zich de gelegenheid aanbiedt, personen die nog op den weg der leugens en der verwerping van den Christus wandelen, te roepen tot zijn belijden; in eigen kring elkander ambtelijk te stichten door de verleende paven; en met een *ius discretionis* toezicht te houden op de leer der speciale voorgangers.

Ook bij deze drieërlei bezigheid handelen ze niet in hun privé of particulier, maar namens hun Koning, krachtens de roeping die ze als leden der kerk op zich namen, en in hun kwaliteit van hoorende tot de „vergadering der geloovigen”.

Ten derde rust op hen de roeping, om als behoorende tot de „vergadering der

geloovigen” onderling toezicht op elkanders geestelijken wandel voor het aangezichte Gods te houden; en insgelijks om zoowel hun medegeloovigen als de speciale voorgangers, zoo deze aanstoot geven, te vermanen, niet pelagiaansch uit eigen goedhartigheid, noch diabolisch uit vitzucht, maar krachtens hun ambtelijke roeping, die zij van hun Koning ontvingen.

En ten vierde staan ze in de roeping, om als behoorende tot de huisgenooten des geloofs, in naam van Christus (die Mark. 25:40), in de medegeloovigen Christus zelve aaneende, zich te kwijten van den Dienst der barmhartigheid.

Dit voor wat aangaat de ambtelijke roeping, die zij zelve, zelfstandig, en *zonder verband* met de speciale ambten, hebben te vervullen.

Wat nu aangaat de tweede categorie van ambtsplechten, die zij te vervullen hebben, niet *buiten*, maar *in verband met de speciale ambten*, zoo hebben zij in de eerste plaats, wat aangaat den Dienst des Woords, 1º. den kerkedienst te onderhouden door het brengen van hun geldelijke offers; 2º. op gelijke wijze de Hogeschool voor de opleiding der Dienaren te onderhouden; 3º. zoo dikwijls er een heilige saamroeping is, de „vergadering der geloovigen” te constitueren, opdat er dienst des Woords kunne zijn; 4º. saam te bidden voor 's Heeren aangezicht opdat de Dienst der geboden kunne plaats hebben; 5º. in kwaliteit hun kinderen ten Doop te brengen, opdat het eerste bondzegel aan de gemeente kunne bediend worden; en 6º. zich te scharen aan den Disch des Nieuwen Verbonds, opdat de dood des Heeren, niet als in de Roomsche kerk door een priester alleen, maar in de „vergadering der geloovigen” verkondigd worde.

In de tweede plaats wat aangaat de Regering der kerk hebben ze 1º. ambtelijk mede te werken tot de aanstelling van de speciale ambtsdragers; 2º. ter kennis van deze speciale ambtsdragers te brengen wat in de vergadering der geloovigen tegen het Woord op eerlijke wijze misdreven wordt; 3º. toezicht te houden of de Regering der kerk wel naar den Woorde Gods geoefend wordt; en 4º. de reformatie van de kerkregering desnoeds tegenover de speciale ambtsdragers ter hand te nemen, zoo deze ontrouw blijken te zijn aan de majesteit van den Koning der kerk, en alsdan andere in hun plaats te stellen.

En in de derde plaats, wat den Dienst der barmhartigheid aangaat, 1º. met het geld en goed, waarover ze in naam des Heeren rentmeesters, Christelijke handreiking in de vergadering der geloovigen te doen; 2º. ongerechtigden in den diaconalen dienst ter kennis van den kerkeraad te brengen; en 3º. de diakenen ter zijde te staan, zoo dikwijls bij ziekte of pestilentie, of uit andere oorzaak, hun kracht te kort schiet.

En eindelijk wat aangaat de derde categorie van ambtsbezigheden, waarbij de geloovigen in kwaliteit den Dienst der speciale ambtsdragers, bij deser ontstenis vervangen, zoo hebben zij ten eerste, wat den Dienst des Woords aangaat, bij algeheele ontstenis van speciale ambtsdragers, saam te komen en elkander onderling te stichten; saam den Dienst der geboden te doen; en zoo de ontstenis van speciale ambtsdragers te lang aanhoudt, saam den Dood des Heeren te gedenken; en, naar het gevoelen van enkelen, desnoeds ook een hunner aan te wijzen, die voor een zeer enkel geval, den heiligen Doop zal toedienen.

Wat aangaat de Regering der kerk, bij algeheele ontstenis van speciale ambtsdragers den sleutel der tucht te oefenen; en verband met andere kerken te zoeken.

En wat aangaat den Dienst der barmhartigheid, zoolang er geen Diakenen zijn opgetreden, te voorzien in allen nood.

Wel verre van nauw merkbaar en onbeduidend te zijn, is de ambtelijke roeping der „geloovigen” in hun kwaliteit als zoodanig, dus veelvler breed vertakt, altoos doorgaande, en soms zeer diep ingrijpende.

Hun ambtelijke roeping is even heilig en even rechtstreeksch van den Koning der kerk uitgaande, als die der speciale ambtsdragers. In beginsel is er geen onderscheid.

Deze hun ambtelijke roeping is geheel afgescheiden en onderscheiden van wat ze in hun privé, als particuliere personen, te verrichten hebben; en eveneens geheel afgescheiden en onderscheiden van wat ze passiel van de zijde der speciale ambtsdragers over zich hebben te laten komen.

In al deze vijf vertakte bezigheid treden zij op als *bekeerd met macht*, niet door eigen keuze, maar door den Koning; dus in wat ze doen niet uit eigen hoofde, maar krachtens zijn opdracht en in zijn naam; en handelen ze niet als particuliere individuen, maar in de kwaliteit die ze bezitten.

Hun verkiezing daartoe spruit voort uit hun eeuwige verkiezing, om leden van het Lichaam van Christus te zijn, en als leden in dat Lichaam hun functie te hebben. En wat het uitwendig instituut aangaat, treden ze in dit ambt op het oogenblik, dat ze door de vergadering der geloovigen, onder de leiding van de speciale „ambtsdragers” tot het heilig Avondmaal worden toegelaten.

Kerkelijke censuur kan deswege deze hun ambtelijke bezigheid ten deele schorsen, en de ban stuit die, tot op het oogenblik dat ze door de vergadering der geloovigen weer in hun ongedeerde kwaliteit van „geloovigen” hersteld worden.

Nu gaat natuurlijk alle Hiërarchie lijnrecht tegen dit „ambt der geloovigen” in. Zoo was het bij de Manicheëen, en zoo was het bij Rome, en zoo is het thans weer bij onze Synodalen.

Immers, het wezen der Hiërarchie bestaat juist daarin, dat men de „speciale ambtsdragers” als *enige* dragers van het ambt over en boven de geloovigen stelt, en hen maakt tot onderdanen niet van Ko-

ning Jesus Mani, den der Synodo.

Maar ju langer geu der geloov tegenover ciale ambt

Bij de I zag eene n cobus Koel der Ouderl

Koelman van Voettius eenzijd hij op het in de hand tegenover

wrikbaar e wege liet als rondrei bij een be Heeren in wierd hij Utrecht.

Voor al t van zijn ambt van geeft bij i volledige heel de re Synodale a Het Diacon bij wijze v Dit maal goedkoop de Voetu Zij het ook bedenking

De uitpi tonrechter, zich aan d tot betaling den veroor De Syno weert, seder op na: De Ned sinds 1810 het gezag nootschap van dat l al sijne rechten en hij gaat er Dat syat hoefde niet een groot leden, die laten hebb oelen te, der bij ied gericht te door dit sy anderen an

Dat Syno terlijke ma Onzerzij de kerk i doch haar geen kerke met de uit te constati verlaten he die vraag gerlijken, rechter toe

Maar al De Hooge Daar ston tegenover n iemand k volghoude niet afgeze Hooge Ra vier heeren en allen a, zij getoon zijn van t ook niet in missie”. Al gelijk, dat commissie

Een Chu te verdure meerden” i eigendom ook hun e eigen kerk

Maar nu legenheid, maar op v gemeente s Het gevoly plaatsen, n door de ge worden, e kwam.

Wat doe geldgebrek toe! Daar formeerden zijn en bl Welnu! dat Wij kunne lijken omsl

o Naar het „Ambt der gemaakt, als een en ander wep in het opmerken, d gedacht is? verlangen na dat op de Syno geuit werd, d dan met Dr. den, zoo over mochten. Ma gaat en bli Ronkel weer tegen de Dole hoods, uit hen